№ 189. Piątek 17. Sierpnia 1860. Rok wydania 50.

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami dziennym i tygodniowym kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; miesięcznie 1 zł. 40 centów Z poczta kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 centów wal. austr. — Insercya w półkolumnie, drukiem garmont 7 centów od wiersza. — Reklamacye są wolne od opłaty pocztowej.

PRZEGLĄD.

Monarchya Austryacka.

Sprawy krajowe.

(Zmiany administracyjne w Tyrolu. — Wypadki dzienne.)

Wiedeń, 14. sierpnia. Rozporządzenie c. k. ministeryum spraw wewnętrznych z 10. sierpnia 1860, ważne w uksiążęconem hrabstwie Tyrolu i Voralbergu, którem się ogłasza termin zastanowienia urzędowej czynności władz obwodowych i urzędów leśnych obwodowych i wydaje przepisy względem rozdzielenia zakresu ich działania.

W dodatku do rozporządzenia z 12. kwietnia 1860 (Dz. ust. p. nr. 92) wyznacza się 31. sierpnia b. r. na termin zastanowienia urzędowej czynności zwiniętych na mocy najwyższego postanowienia z 9. kwietnia 1860 władz obwodowych i urzędów leśnych obwodowych w uksiążęconem hrabstwie Tyrolu i Vorarlbergu.

Z tym terminem ma ustać czynność nadmienionych władz obwodowych i urzędów leśnych obwodowych, a zakres działania władz obwodowych na mocy wydanego dla niższej Austryi, wyższej Austryi i Styryi a względem prawomocności teraz także na Tyrol rozciągniętego rozporządzenia z 24go marca 1860 (Dz. ust. p. nr. 80) i 6. lipca 1860 (Dz. ust. p. nr. 170) ma przejść częścią na namiestnictwo, częścią na urzęda powiatowe, zaś zakres działania urzędów leśnych obwodowych na namiestnictwo.

W rozszerzony w ten sposób zakres działania mają wejść urzęda powiatowe z terminem ustania urzędowej czynności zwiniętych władz obwodowych.

Hrabia *Gołuchowski* r. w.

— *Gazz. di Venezia* pisze: Donoszą ztąd do niektórych dzienników wychodzących ztamtej strony rzeki Mincio, jako to: do *Lombardyi* i do *Opinione*, jako by wydane było niedawno do władz politycznych Lombardo-weneckiego królestwa rozporządzenie, że jeżeli młodzi ludzie, którzy mieli się stawić do rekrutacyi nie są obecni, tedy należy brać za nich opłatę uwolnienia od wojska z odpowiednich powiatów werbunkowych, a powiaty mają jej poszukiwać na majątku zbiega, albo na majątku jego rodziców, jeżeli zbiegły jeszcze pod opieką ojcowską zostaje. Dowiadujemy się, że jest rzeczywiście podobne rozporządzenie, ale nie z takiem oznaczeniem, z jakiem je owe dzienniki ogłosiły; skrzywiły dosłowne znaczenie tak, że ztąd rozpoznać nie można, iż tchnie obroną tej młodzi obowiązanej do służby wojskowej, co bawi spokojnie w domu.

Ile wiemy nie było to rozporządzenie dotąd ogłoszone, dlatego że było wydane na przypadek rekrutacyi, a której teraz nie będzie. Chcąc jednak na razie złemu wrażeniu zapobiedz, nie od rzeczy będzie wyłożyć już teraz treść tego rozporządzenia.

Artykuł 34 ustawy rekruckiej rozporządza, żeby w razie, gdy ten, na kogo los padnie do służby wojskowej, nie może być wziętym, tedy najbliższy po nim z kolei miejsce nieobecnego zastąpić winien. Gdzie zatem wielu młodych ludzi obowiązanych do służby wojskowej zbywa, tam musiałoby położenie dla obecnych stać się bardzo uciążliwem, gdyż snadniej może na nich los przypaść. Tej niedogodności zapobiegło pomienione rozporządzenie postanawiając, że na miejsce tych zbiegów, za których złożoną została zapłata, nie będzie się wymagało by ich zastępował kto najbliższy z kolei, nie wchodząc przy tem w to, czy tę opłatę złożono z majątku zbiega, czy z odpowiedniego powiatu. Już tym jednym punktem rozporządzenia znika dla młodych ludzi obawa, że będą musieli za drugich się wysługiwać.

A ponieważ było by niesłuszne, dogadzać zbiegowi, płacąc za niego z powiatu, a tem samem pogorszać położenie tych, którzy obowiązku swego dopełniają, zatem ustanawia rozporządzenie to karę na zbiega, zawsze atoli z uwzględnieniem przepisów w artykule 42 i 34 ustawy rekruckiej.

Ameryka.

(Wiadomości bieżące.)

Nowy Jork, 28. lipca. Książę Walii odjechał z St. Johns w Nowej Fundlandyi do Halifax. — Depesza datowana z Washingtonu dnia 26. donosi: „Traktat przymierza i handlu z Japonią, którego ratyfikacye w czasie bytności posłów japońskich były wymieniane, został urzędownie ogłoszony. Jeden z jego artykułów oznacza, że prezydent, na wezwanie japońskiego rządu gotów będzie każdą razą wystąpić jako pośrednik, jeśliby zajść mogły jakowe nieporozumienia między Japonią i innem którem mocarstwem europejskiem. — Statek „Great Eastern" zwiedzało wczoraj 18.000 osób. Dnie jego pobytu w Ameryce są policzone.

Hiszpania.

(Nowiny dworu. — Wiadomości bieżące.)

Madryt, 6. sierpnia. *Las Novedades* zapewniają, że minister marynarki zawezwie temi dniami zakłady przemysłu narodowego, by brały udział w budowie okrętów wojennych i w dostawianiu maszyn.

— Przychody skarbu publicznego wynosiły w miesiącu lipcu 167 milionów realów.

— Dziennik ministeryalny donosi, że Kortezy z powodu podróży Królowej, nie zbierą się przed 1. listopada.

— Podług doniesienia dziennika *Correspondencia* przyzwoliła Jej Mość Królowa na zamęzcie Infanta Don Sebastyana z Infantką Krystyną, siostrą Króla.

Anglia.

(Nowiny dworu.)

Londyn, 11. sierpnia. Odjazd Królowej na stały ląd odłożony został, jak mówią do połowy przyszłego miesiąca. Lord Russel ma jechać z dworem Królowej.

(Posiedzenie parlamentu z d. 9. sierpnia.)

W izbie wyższej przychodzi bil względem armii indyjskiej do pierwszego odczytania, pomimo oświadczenia lorda Ellenborough, że to rozporządzenie należałoby odrzucić, bo upatruje w nim środki podkopania rządu indyjsko-angielskiego w Indyach, będzie się zatem opierał przy każdem odczytaniu, chociaż wyznaje że pewnie bezskutecznie. Książę Argyll radzi wystąpić z temi zarzutami na obradach w komitecie. Potem załatwiono znowu wiele spraw formalnych i o 20 minut przed 8. godziną wieczór odroczyła się izba.

W izbie niższej odbywa się posiedzenie południowe, na którem pozwolone zostały różne pozycye budżetu służby cywilnej. Na pytanie mr. Henryka Baillie względem przyjęcia Hiszpanii do rzędu głównych mocarstw odpowiada lord Russel: nie pokazuje się jeszcze by Hiszpania sama domagała się, lub urzędownie wyraziła życzenie, być wzniesioną do pierwszego rzędu mocarstwa. Francuski rząd jednak sądzi, że godziłoby się Hiszpanię zjednoczyć w pentarchye. Na tę propozyę Francyi odpowiedziała Austrya, że nie miałaby nic przeciw temu, gdyby tylko przypadek nie posłużył za przykład dla innych państw. Rząd pruski zaś utrzymywał, że byłoby to ukrzywdzeniem protestanckich krajów Europy, gdyby liczba wielkich mocarstw przypuszczeniem do swego grona jeszcze jednego katolickiego państwa się powiększyła; co jeżeliby nastąpić miało, należałoby wynieść i Szwecyę do rzędu wielkich mocarstw. Pamiętać także należy, że i Portugalia podpisywała traktaty wiedeńskie, nie byłoby więc dobrze przy zawiści Portugalii ku Hiszpanii, wykluczać Portugalii. A jeśliby te wszystkie mocarstwa przyjąć, tedy zwiększyłaby się liczba wielkich mocarstw z pięciu na ośm. Przepomnieć też nie można i tego, że i Sardynia rościć może prawo a w tym razie byłaby liczba wielkich mocarstw dziewięć. Gdy zaś porozumienie pięciu mocarstw od r. 1815 pokój w całej Europie zupełnie dobrze utrzymywało, a utrzymanie pokoju jest głównym zamiarem porozumienia, nie zdaje się więc być pożądanem, by pod tym względem przedsiębrać jakie odmiany w teraźniejszym stanie rzeczy. Na wszelki sposób może zapewnić, że rząd przed przyszłem zebraniem parlamentu nie pozwoli na żadną taką zmianę.

Sir C. Wood zapowiada, że w poniedziałek wniesie rezolucyę, aby upoważnić rząd zaciągnąć pożyczkę indyjską w Anglii nie przewyższającą wartości 3,000.000 funtów szterlingów.

Na zapytanie mr. Berkeleya oświadcza minister wojny mr. S. Herbert, że dla floty wojennej leją gładko wiercone, 68 funtowe

działa i nie sądzi, by ten rodzaj dział mogły gwintowane działa wywieść z użycia. Armstronga żelazne działa narażone są na pęknięcie, a jeżeli takich dział używają w Cherbourgu, to tylko dlatego, że pęknięcie takiego działa w twierdzy mniej szkody, jak sądzą, wyrządzić może niż na okręcie.

Przeciw drugiemu odczytaniu bilu względem obwarowania występuje mr. Edw. James z poprawką, ażeby dalsze debaty nad bilem odroczyć pokąd izba nie będzie dokładniej co do kosztów zawiadomioną.

Sir E. Napier popiera tę poprawkę i powtarza przy tej sposobności słowo w słowo całą mowę, którą miał niedawno w tym przedmiocie.

Mr. S. Herbert podaje niektóre objaśnienia co do kosztów i wykazuje w mowie jenerała szereg rażących sprzeczności. Lord Elcho popiera bil. Pułkownik Dickson jest przeciwny obwarowaniu równie jak Mr. Osborne.

Sir Morton Peto i mr. White są także przeciwni bilowi.

Lord Palmerston uważa, że każdy według stanu swego podaje sposoby obrony; admirał ufa tylko w okręta, jenerał tylko liniowemu wojsku, a inżynier pokłada nadzieję w murach i okopach, a adwokaci zalecaliby zapewnie jako doświadczony sposób obrony „zaklęcie“ *ne exeat* (z Cherbourga albo Brestu). Poprawka zostaje 143 głosami przeciw 32 odrzucona i drugie odczytanie pozwolone. Izba zawiązuje się potem w komitet subsydyów i po długiej bardzo debacie zostaje pozwolona 145 głosami przeciw 39 pozycya 60.000 funtów szterlingów na kontrakt paropływu pocztowego Galway-Ameryka, który rząd Derby w przeszłym roku zawarł. Posiedzenie było ukończone 25 minut przed 3. godziną zrana.

Francya.

(Program podróży cesarskiej. — Wiadomości bieżące. — Wykaz banku. — Organizacya rezerwy. — Rozdawanie nagród w Sorbonie. — Obwarowanie brzegów Sekwany. — Wybory burmistrzów. — Czynności ciała prawodawczego.)

Paryż, 11. sierpnia. Cesarz wyjeżdża, jak słychać, do Sabaudyi 23. b. m., a zamyśla powrócić 25. września. Najprzód uda się do Dijon, gdzie będzie wielki bal, a potem na Lugdun do Sabaudyi, gdzie ma 8 dni zabawić. Sardyńscy ministrowie Farini i Rocca mają powitać Cesarza w Chambery. Za powrotem z Sabaudyi zabawi Cesarz dwa dni w Tulonie a trzy dni w Marsylii, a potem pojedzie do Nissy. Na odwiedzenie Korsyki przeznaczył Cesarz 24, a Algieru 48 godzin.

— Rozeszła się tu pogłoska, że Lamoriciére odparł ochotników Garibaldego, którzy chcieli wtargnąć do państwa kościelnego.

— Misya Fuad Baszy w Syryi natrafia na wielkie trudności. Wszystkie partye w Oryencie są wielce wzburzone. Okręta francuskie otrzymały rozkaz odpłynąć na wody Archipelagu.

— Podług ostatnich wiadomości z Chin zagraża 100.000 insurgentów miastu Shanghai.

— Cesarz przeznaczył tymczasowo na expedycyę syryjską 25 milionów franków.

— Ma się budować nowa pancerna fregata, i nosić nazwę „l'Abordage.“

— *Monitor* donosi, że Cesarz na sprawozdanie profesora dr. Ed. Desjardins rozporządził, ażeby komisya złożona z uczonych (Leona Renier, Giov. B. de Rossi (w Rzymie), Noela Desvergers i Ed. Desjardins) zajęła się zebraniem dzieł włoskiego archeologa Bart. Borghesi i wydała je na koszt listy cywilnej cesarskiej.

— *Monitor* ogłasza następnie dekret cesarski, nakazujący założenie tam i sluz na Rodanie i Sawonie kosztem skarbu publicznego.

— Podług ogłoszonego miesięcznego sprawozdania banku francuskiego okazuje się pomnożenie gotówki o 24,830.000 franków; portfeulu o 10,500.000 franków; bieżącej kwoty skarbu państwa o 4,666.000 franków; umniejszenie zaś zaliczki na papiery skarbowe o 43,500.000 franków.

— *Progres de Lyon* podaje wiadomość, że projekt organizacyi względem utworzenia armii rezerwowej, przedłożony już jest w radzie państwa. Marszałkowie weszli w stosunki z władzami gmin miejskich po powiatach, ażeby przedłożyli niezwłocznie projekta jak mają być utworzone kasarnie powiatowe. Budowy te zawierać mają: dostateczne miejsce na składy uniformów i broni, pomieszkania dla pewnej ilości oficerów i podoficerów, prócz tego dostateczne miejsce dla pomieszczenia 120 ludzi. Dawniejsze 86 departamenta (od wcielenia Sabaudyi i Nissy 89) tworzyły 363 powiatów, obecnie więc będzie do 375 powiatów. Te więc 375 kasarnie będą mogły pomieścić — prócz korpusu podoficerów — 45.000 ludzi, załoga ich jednak zmieniać się będzie co miesiąc. Powołani rekruci zostaną uniformowani, i po miesięcznem ćwiczeniu znowu rozpuszczeni, co przy zręczności Francuzów do służby przy infanteryi i przy znacznej liczbie żołnierzów długi już czas przy piechocie służących, będzie dostatecznem, ażeby ich w razie potrzeby módz zaraz wcielić do batalionów polnych. Tym sposobem w przeciągu roku utworzy się rezerwa z 547.000 ludzi. Pomienione kasarnie muszą być niezwłocznie założone, na co albo się wynajmą stosowne budowle, lub też przerobią się wygodne ku temu domy.

— Dnia 9. b. m. odbyło się w Sorbonie rozdawanie nagród dla uczącej się młodzieży. Nagrodę za poezyę, która stała się powodem demonstracyi, opuszczono.

— W nocy z d. 10. b. m. wybuchł ogień w obozie pod Chalons, niedaleko mieszkania Cesarzewicza, ale natychmiast ugaszono.

— Komisya obrony narodowej, która odbywa swe posiedzenia pod prezydencyą marszałka Niel, puści się z końcem sierpnia rzeką Sekwaną w górę od uścia aż do Ruen, ażeby oznaczyć system obwarowania i tej części francuskiego wybrzeża i wybrać miejsce, gdzieby można założyć ochronny warsztat.

— W części półurzędowej ogłasza *Monitor* sprawozdanie, podług którego nadszedł czas oznaczony ustawą z 5. maja 1855 do zmiany burmistrzów i adjunktów w całem państwie. Wybór burmistrzów wpływa nietylko na dobry byt miejscowości — dodaje minister — ale obchodzi także i centralną administracyę, którą ci urzędnicy w 37.000 gmin państwa reprezentują. W ogólności, mówi pan Billault, odpowiedzieli urzędnicy miejscy zaufaniu, które rząd w ich patryotyzmie i ich przywiązaniu pokładał. Z 3096 burmistrzów, którzy mają być mianowani, gotowi są 2825 ofiarować na dal rządowi swoje szczere posługi. Co do pozostałych 271 burmistrzów, opuściło 22 swoje stanowiska, jako niezgadzające się z ich obecnemi funkcyami; 51 umarło, 118 byli znievoleni dla domowych stosunków zmienić miejsce pobytu, lub w prywatne wstąpić zajęcia, 80 nie odpowiada swojemu powołaniu. Byli i ci w prawdzie dosyć czynni we względzie politycznym, ale zaniedbywali spraw swojej gminy.

— *Constitutionnel* podaje następujący przegląd czynności ciała prawodawczego w czasie tegorocznej sesyi (najdłuższej po r. 1852) od 1. marca aż do 21. lipca:

W tym przeciągu czasu wotowano 200 ustaw, z których 53 odnosi się do spraw powszechnych a 147 do miejscowych. Ale i z tych jest wiele bardzo ważnych, i tak n. p. ustawy względem podjęcia wielkich robót po prowincyalnych miastach; pożyczka, którą niektóre z tych miast mają zaciągnąć, wynosi miliony, i nie można było na nie zezwolić bez sumiennego poprzednio rozpoznania. *Constitutionnel* podnosi prócz tego to, że między pracami ciała prawodawczego w jego teraźniejszej organizacyi a pracami dawniejszych izb ważna zachodzi różnica. Dzisiaj rozpada się działalność prawodawczego ciała na cztery kategorye: Rozpoznawanie projektów prawodawczych po biórach; drugie rozpoznawanie w komisyach, trzecie rozpoznawanie na konferencyach między komisyą i radą państwa, czwarte nareszcie i ostatnie obrobienie na publicznych debatach. Powołanie prawodawczego ciała jest zatem trudniejsze niż się publiczności wydaje. Na tegoroczne posiedzenia zgromadzały się izby 45 razy w biórze i 63 razy na publicznem posiedzeniu. Wotowane ustawy przygotowywało 190 komisyi; konferencye z radą państwa wymagały także wiele czasu. Praca publicznych posiedzeń, które „sprawozdaniami“ są ogłaszane, była tego roku także wielkiej wagi. Dostateczna będzie przypomnieć następujące ustawy: cło od wełny i bawełny, od cukru i kawy, zniesienie ograniczeń handlowych, obrót pozostałości z pożyczki na wielkie publiczne roboty, obrót 40 milionów na pożyczki dla przemysłu, wykupno kanałów, uboczne koleje i t. d. Dalej zakład dróg lasowych, zasiew lasów po górach, zapłodnienie gruntów gdzie były bagna i pustynie, algierskie koleje żelazne, wydanie nowej monety miedzianej, przepisy względem transportu wychodźców, rybołowstwa na morzu, asekuracye na bydło i t. d. Paryż sam, którego budżet przewyższa budżet niejednego królestwa, był także przedmiotem kilkokrotnego wotowania, a mianowicie gdzie chodziło odstąpić miastu las Vincennes, i dać mu upoważnienie zaciągnąć pożyczkę na 130 milionów, dalej założenie telegrafu wprost z Paryża do Algieru i drugiego podwodnego telegrafu, który odległość Paryża do Stanów zjednoczonych zniesie na kilka godzin. Ważne ustawy odnoszące się do armii i do floty zmniejszają kontyngens ze 140.000 na 100.000 ludzi, wotowanie kontyngensu 100.000 ludzi na rok 1859, modyfikacye w dotacyi armii, w awansie na flocie i w oddziale jenerałów i marynarki; a nie zapominajmy jeszcze ustawy, mocą której Francya o trzy departamenta więcej liczy. — Oto są, pisze *Constitutionnel*, główne czynności tegorocznej sesyi.

Holandya.

(Eskadra na morzu śródziemnem.)

Z objaśnienia ministra spraw zewnętrznych w izbie drugiej pokazuje się, że eskadra holenderska na morzu śródziemnem była przeznaczona, mimo wypadków w Syryi, odpłynąć do Alexandryi i Bejrutu. Sprawy syryjskie przyspieszyły podróż i nadały jej kierunek zamiast do Alexandryi wprost do Bejrutu. Zamiarem tego rozporządzenia było między innemi i to aby ta eskadra broniła Holendrów osiadłych w tych krajach, a zarazem popierała oświadczenia rządu za ludzkością.

Szwajcarya.

(Sawojardzi przesiedleni.)

Przed otwarciem rady stanów w Genewie składali przysięgę Sawojardzi, którzy wstąpili w szwajcarskie obywatelstwo. Prezydent Fazy wyłuszczył w krótkiej przemowie znaczenie tego aktu, że trwać będzie związek Szwajcaryi z północną Sabaudyą, i że odwiecznego swego stanowiska nie postradała, teraz kiedy 13.000 podpisów dowodzą, jak ściśle Sabaudya do federacyi należy. Tymczasem i „nim słuszna sprawa górą stanie“ niech tym nowym obywatelom republikańskiej ojczyzny tu będzie Sabaudya. Przy tym obrzędzie było obecnych wielu Sawojardów.

Z Berna 7. b. m. donoszą: Dziś zrana nadeszło tu doniesienie z Chur, że tamtejsza kantonalna dyrekcya policyi zawiadomioną

była urzędownie z granicy włoskiej, jako oddział dezerterów z 175 ludzi, z których 25 było rodowitych Piemontanów a 150 Lombardów, przeszedł na terytoryum Szwajcaryi i szuka schronienia w kantonie Tessin.

Włochy.

(Wiadomości bieżące. — Nominacya jenerała Pimoden. — Floty w portach neapolitańskich. — Doniesienia z Messyny. — Doniesienia z Sycylii.)

Turyn. Jak donosi *Patrie* pod dniem 9go b. m. wezwał Cavour nadzwyczajnych posłów przy dworze neapolitańskim, panów Manna i Winspeare, by przedłużyli czas swego pobytu w Turynie.

Rzym. Podług dzienników francuskich mianowany został pułkownik Pimodan z rangą jenerała komendantem korpusu obserwacyjnego stojącego na granicy toskańskiej.

Neapol. Podług udzielonego *Gazecie Augsb.* spisu, następujące obce okręta stoją w porcie neapolitańskim: Pięć francuskich: „Bretagne“ z pawilonem wiceadmirała de Tinan, „l'Algesiras“ z pawilonem kontre-andmirała Paris, „l'Impérial“, „l'Eylau“ i „Saint Louis.“ Pięć okrętów angielskich, dowodzi nimi kontre-admirał Mundy, którego pawilon wywieszony na okręcie „Hannibal.“ Jeden okręt rosyjski. Amerykańska korweta „l'Iroquois.“ Fregata austryacka „Schwarzenberg“ z okrętem awizowym. Hiszpańska korweta „Ciudad de Bilbao“ również z okrętem awizowym. W Messynie były: francuska fregata „Descartes“, angielska fregata „Scylla“, austryacka fregata „Dandolo“ i awizo należący do okrętu sardyńskiego „Governolo.“ Kontre-admirał Persano z pawilonem na parowcu „Carlo Alberto“ stał pod Palermo, gdzie również zarzuciły kotwicę angielska fregata parowa i należący do parostatku francuskiego „Monette“ okręt awizowy. Flota neapolitańska stojąca po części w Neapolu, po części w Messynie a po części w cieśninie, złożona jest z następujących okrętów: z jednego okrętu jeszcze na warsztacie, 16 korwet lub fregat parowych, 18 parowych okrętów awizowych, 2 okrętów żaglowych, 5 fregat żaglowych, 2 korwet żaglowych, 7 brygów i 50 łodzi kanonierskich. W ogóle jest przeszło 100 okrętów o 900 przeszło armatach, a o siłę 7000 koni około. Prócz tego wynajął rząd neapolitański kilka francuskich okrętów handlowych.

— Podług doniesień z Messyny z dnia 6. sierpnia, nadesłanych do Marsylii okrętem „Hydaspe“, rozkazał Garibaldi, jak tylko stanął u cieśniny, sypać nieprzerwanie szańce i fortyfikować wszystkie strategicznie ważne punkta. Baterya u uścia samego Faro składa się z 40 gwintowanych armat. Przed tą bateryą i pod obroną jej dział znajduje się 400 łodzi gotowych w każdej chwili odpłynąć na morze z kolumną expedycyjną. Ochotnicy ćwiczą się codziennie pod cytadelą, a że między nimi znajdują się wszystkie niemal narodowości świata, rozkazał Garibaldi, ażeby każdy prócz znaków spólnych nosił także kolory swej narodowości. Jenerał jest od 2. sierpnia znowu w cytadeli.

— Podług wiadomości z Turynu z dnia 8. sierpnia, zawinęły do Messyny następujące okręta:

1) „Aberdeen“ z 1000 ludźmi (z brygady pułkownika Sachi) i bateryą polną, złożoną z najpierwszych lanych w Palermo armat.

2) „Oregon“ i

3) „Medea“ z 600 ludźmi tejże samej brygady.

4) „Franklin“ z materyałem artyleryjnym byłego ministra wojny jenerała Orsini, który mianowany został jeneralnym komendantem tego rodzaju broni. — W pobliżu portu messyńskiego widziano korwetę austryacką.

Między Messyną i Palermo, niemniej między Palermem i Catanią założono komunikacyę telegraficzną.

— Korespondencya z Messyny do dziennika *Patrie* z dnia 9. b. m. utrzymuje również, że podana w pierwszych dniach b. m. wiadomość o wylądowaniu w Kalabryi 1500 ochotników Garibaldego, jest przedwczesną, nie przestaje jednak twierdzić, że Garibaldi wyszle wojska do Kalabryi i w Abruzzy, a wszczęwszy tam wojnę partyzancką, sam na czele 15.000 najzaufańszych swych ludzi wyruszy przy końcu b. m. na Neapol.

Pays mieści podobne wieści, zapewniając oraz na mocy depeszy sycyliańskiej, że jenerał Lamoriciére w razie wylądowania Garibaldego w Neapolu nie zachowa się dłużej biernie, ale czynnie wystąpi, jak tylko wojska Garibaldego okażą się w Abruzzach.

Niemce.

(Wyprawa pruska do Japonii. — Obieg pieniędzy papierowych.)

Berlin. Okręt „Nemezis“, na który wsiedli w Suez hr. Eulenberg i wszyscy inni członkowie poselstwa, którzy towarzyszyć mają wschodnio-azyatyckiej expedycyi, przybył dnia 5. lipca do Point de Galle, na południowem wybrzeżu wyspy Cejlon. Hrabia Eulenberg przedsięwziął ztąd dziesięciodniową wycieczkę wewnątrz wyspy, i zamyślał dnia 20. lipca wyruszyć do Singapore.

Schwarzburg-Sondershausen. Podług ogłoszenia ministeryalnego umówił się rząd z państwami zagranicznemi względem wzajemnego przypuszczania pieniędzy papierowych.

Rosya.

(Rozruchy na Kaukazie. — Moneta miedziana. — Sprawa poddaństwa.)

Petersburg, 2. sierpnia. Jak donosi rosyjski dziennik *Od. West.*, wybuchły na Kaukazie znaczne rozruchy; pogłoski o tem rozeszły się po całej Nowej Rosyi. Jednak nic wiadomo jeszcze nic pewnego w tej mierze. — Ukaz względem wydania 3 milionów rs. monety miedzianej, który wczoraj ogłoszono, postanawia: ażeby przy skończeniu bicia pierwszej emisyi trzech milionów zastrzeżono ministrowi finansów w miarę potrzeby powiększać ilość monety miedzianej. Jak słychać, czynią przygotowania przysposobić drugą emisyę monety miedzianej. — W obwodzie Twerskim na żelaznej kolei Mikołaja grasuje cholera sporadyczna.

— Dziennik *Oekonom. Anzeiger* utrzymuje, że prace komisyi redakcyi względem uchwał co do zniesienia poddaństwa, prawie już są załatwione. Po ukończeniu będą te prace powtórnie odesłane głównym komitetom i radzie państwa do przejrzenia i pod naradę, tak, że w najpomyślniejszym razie z końcem tego roku mogą być powzięte ostatnie postanowienia, a z początkiem przyszłego roku powinnoby być rozpoczęte ich wykonanie.

Księstwa Naddunajskie.

(Stan zdrowia księcia Miłosza.)

Książę następca Michał przybył dnia 1go b. m. do Bani Brestowackiej odwiedzieć chorego ojca, i po krótkim pobycie wyjechał z nim do Belgradu. Podróż odbywali na Zajecar i Negotyn do Radyewacu lądem, a ztamtąd do Belgradu wodą. Ta podróż, którą zwykle w 40 godzin odbywają, wymagała teraz ze względu na stan chorego pięć dni.

Turcya.

(Stan rzeczy w Konstantynopolu.)

W Konstantynopolu stara się usilnie policya wspólnie z siłą wojskową utrzymać pokój i bezpieczeństwo w mieście i w okolicy miasta. Podejrzanych ludzi z gminu nie przestają aresztować, chociaż ztąd często krwawe powstają bójki. Tak przed kilką dniami padł od strzału pewien kapitan żandarmeryi, a podczas schwytania i uwięzienia mordercy ranieni byli pięciu z policyi. Rozbita została cała banda rozbójników, którzy 31. lipca zapewne ostatni rozbój i zabójstwo w Kadikoj popełnili; naczelnika ich okuli w kajdany; ale dopiero po zapamiętałej walce. Do Aten przybyło 2go b. m. znowu 80 zbiegłych z Syryi, i zostali pomieszczeni w gmachu zmarłej księżny Plaisance, gdzie tymczasowie zawiaduje francuskie poselstwo. Z wyspy Kandyi donoszą, że stan rzeczy wcale się polepszył. Mordercy greka Mauroyenni pojmani w Retymo pójdą pod miecz, a familia zabitego otrzymała wynagrodzenie. Gubernator otrzymał posiłki wojskowe z Konstantynopola. Francuski okręt wojenny stał na kotwicy w przystani Kanejskiej.

Azya.

(Doniesienia z Chin.)

Chiny. Z Singapore pisze korespondent pod dniem 14go czerwca do dziennika *Times*: „Ostatnie doniesienia, które tu nadeszły, nie pozostawiają żadnej wątpliwości, że wojna przybierze wielki rozmiar, i że Cesarz przygotowuje się stawić zapamiętały opór. Angielski komisaryat sam najął okrętów razem w objętości przeszło 80.000 beczek, a gotówki taki jest niedostatek, że dla wexli wydanych na Anglię podniósł się kurs w górę. Wotowane w parlamencie 850.000 funtów na koszta wojenne wyczerpią się, nim jeszcze przyjdzie do bitwy. Cesarz zostaje zupełnie pod wpływem stronnictwa za wojną, i od czasu ostatniego pomyślnego napadu na nasze okręta przybrał więcej śmiałości. Gniewa go szczególnie „obyczaj“ Anglików domagać się zawsze wynagrodzenia wojennego, gdy oni sami tymczasem nigdy Chinom nie dali wynagrodzenia za poburzone twierdze i okręta.“

Doniesienia z ostatniej poczty.

Zara, 14. sierpnia. (Telegraficzna depesza z jeneralnej komendy w Zarze.) Zwłoki księcia Daniły wyprowadził dziś zrana o godzinie 6. jenerał-major Rodich z honorami wojskowemi za fortyfikacye Kataru, gdzie zabrali je Montenegryni.

W Cetyni odbywają się wielkie zgromadzenia ludu.

Spostrzeżenia meteorologiczne we Lwowie.

Dnia 14. i 15. sierpnia.

Pora	Barometr w mierze parys. sprowadzony do 0° Reaum.	Stopień ciepła według Reaum.	Stan powietrza wilgotnego	Kierunek i siła wiatru	Stan atmosfery
7. god. zrana	326 84	+ 13.2	87.1	połud.-zach. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326.73	+ 19 0	60.5	„ „	pogoda
10. god. wiecz.	326 36	+ 14 7	79 7	„ „	„
7. god. zrana	325 85	+ 15.3	85.9	połud.-zach. sł.	pochmurno
2. god. po poł.	326 31	+ 17.4	68.3	„ „	„
10. god. wiecz.	326 66	+ 15.3	84 6	„ „	„

Przyjechali do Lwowa.

Dnia 16. sierpnia.

Hotel rosyjski: PP. Rylski Leon, z Nartu. — Listowski Józef, z Kątów. — Pietruski Teofil, z Błoni. — Jakubowski Józef, z Wołynia.

Hotel europejski: Tomaszewski Józef, z Paryża.

Hotel Langa: Stokandl Józef, c. k. radca finansowy, z Debreczyna. — Zelezny Józef, c. k. ferwalter, ze Stanisławowa.

Wyjechali ze Lwowa.

Dnia 16. sierpnia.

PP. Rudkowski Rom, c. k. podporucznik, do Wiednia. — Włyński Tad., do Długiego. — Byczkowski Winc. do Gołogór. — Zgaździński Kon, do Ulicka. — Hr. Kalinowski Wład., do Bakowiec.

Kurs lwowski.

Dnia 16. sierpnia.

		gotówką zł.	gotówką c.	towarem zł.	towarem c.
Dukat holenderski	wal. austr.	6	13	6	20
Dnkat cesarski	„ „	6	16	6	24
Półimperyał zł. rosyjski	„ „	10	52	10	68
Rubel srebrny rosyjski	„ „	2	3	2	6
Talar pruski	„ „	1	95	1	97
Polski kurant i pięciozłotówka	„ „	—	—	—	—
Galicyj. listy zastawne za 100 złr.		85	—	85	50
Akcye gal. kol. żelaz. Karola Ludwika	bez kuponów	141	—	143	75
Galicyjskie obligacye indemnizacyjne	bez kuponów	69	92	70	58
5% Pożyczka narodowa	bez kuponów	78	—	78	75

Kurs listów zastawnych w gal. stan. Instytucie kredytowym.

Dnia 16. sierpnia.

	zł.	cent.
Instytut kupił prócz kuponów 100 po wal. austr.	—	—
„ przedał „ „ 100 po	85	25
„ dawał „ „ 100	84	75
„ żądał „ „ 100	—	—
Wartość kupona od 100 złr.	—	52½

Telegrafowany kurs wiedeński papierów i weksli.

Dnia 16. sierpnia

Z pożyczki narodo. po 5% za 100 złr. 78.50 Metaliki po 5% za 100 zł. 68.50; po 4½% za 100 zł. —.—; po 4% za 100 zł. —.—. Obligacye indemnizacyjne: Niższej Austryi po 5% za 100 zł. —.—; Węgier —.—. Galicyi —.—; Bukowiny —.—; Akcye. Banku narodowego sztuka 796.—; instytutu kredytowego dla handlu i przemysłu 182.—; niższo-austr. towarzystwa eskomtowego —.—

Listy zastawne. Galic. instyt. kred. po 4% za 100 zł. —.—.

Wexlowy. Augsburg za 100 zł. połudn. niemieck. waluty 111.25. — Lipsk za 100 talarów —.—. Londyn za 10 funtów szterl. 130.10. Medyolan za 100 zł. waluty austryack. —.—. Paryż za 100 fr. —.—.

Kurs złota. Dukaty ces. mennicze 6.25, dukaty ces. pełnej wagi —.—, korony —.—, półkorony —.—.

Kurs giełdy wiedeńskiej.

Dnia 13. sierpnia.

1. Dług publiczny.

A. Państwa.	pien.	towar.
W austr. wal. po 5%	64 25	64 75
Z pożyczki narod. po 5%	79 90	80.—
Z r. 1851, ser. B. po 5%	99 —	100.—
Metaliki po 5%	69.—	69 25
dtto. „ 4½%	61.—	61 50
dtto. „ 4%	54.—	54.50
dtto. „ 3%	40 50	41 —
dtto. „ 2½%	35.—	35.25
dtto. „ 1%	13 80	13 90
Przez. do wylos. z r. 1839	127 25	127 75
„ 1854	92 75	93 25
„ 1860	93 10	94.—
Renty Como po 42 lir. aus.	15.50	15.75
Wylos. obl. dawn. długu państ. po 5%	67.—	68.—
„ 4½%	60.—	61.—
„ 4%	53.—	54.—
Przez. do los. obl. daw. długu państ. z proc. w kraju „ 3½%	46.—	47.—
„ 3%	57.—	58.—
„ 2½%	50.—	51.—
„ 2¼%	45.—	46.—
„ 2%	40.—	41 —
„ 1¾%	35.—	36.—
dtto. z procent za granicą „ 5%	67.—	68.—
„ 4½%	60.—	61.—
„ 4%	53.—	54.—
B. Krajów koronnych		
Obligacye indemn. po 5% za 100 zł. Niższej Austryi	93.50	94.—
Wyż. Aust. i Salb.	90.—	91 —
Czech	92.—	93.—
Morawii	90 —	91.—
Szląska	87.50	88.—
Styryi	88.—	88.50
Tyrolu	90.—	91.—
Kar., Krainy. i Wyb.	87.50	88.—
Węgier	73 —	73 50
Ban. Tem., Kroacyi i Slawonii	70.—	70.50
Galicyi	70.—	70 25
Siedmiogr. i Bukow.	68 65	69.—
Lom. wen. poż. z r. 1850	—.—	—.—
Wen. pożyczka z r. 1859	80.—	80.25
Dług Tyrolu po 5%	67.—	68.—
„ 4%	53.—	54.—
Dług Salcburga „ 3½%	46.—	47.—
„ 3%	39.—	40.—
„ 2½%	33.—	34.—
Dług Krainy „ 2%	26.—	27.—
„ 1¾%	23.—	23.50

2. Stan oblig. domestykaln.

	pien.	towar.
po 3% za 100 zł.	16.—	18.—
„ 2½% za 100 zł.	13.—	14.—
„ 2¼% za 100 zł.	12.—	13.—
„ 2% za 100 zł.	11.—	12.—
„ 1¾% za 100 zł.	10.—	11.—

3. Akcye.

	pien.	towar.
Banku nar.	815 —	817 —
Inst. kred. dla handlu po 200 zł. w. a.	184 70	184 80
Niż.-austr. tow. eskomt. po 500 zł.	168 —	170 —
Półn. kolei po 1000 zł. m.k.	1855	1857.—
Tow. kolei żel. państwa po 200 zł. m. k. czyli 500 fr.	253 50	254 —
Kol. Ces. Elżbiety po 200 zł.	191 75	192 —
Połud.-półn.-niem. kolei kom. po 200 zł. m. k.	121 —	121 50
Kolei Cisy po 200 zł m. k. po 100 zł. (50%) wpłaty	126.—	126.—
Lomb.-wen. kolei żel. po 200 zł. w. a. czyli 500 fr. z wpłatą (50%)	144.—	145 —
Kol. Kar. Lud. po 200 zł. m.k. z wpł. po 100 zł. (50%)	142.—	143.—
Kol. Preszb. Tyrn. I. emis. po 200 zł. m.k.	22.—	24.—
dtto. II. emis. po 200 zł. m.k.	56.—	60.—
Kolej Bustehradzka po 500 zł. m. k.	645.—	650.—
Kolej Aussig.-Ciepl. po 200 zł. m. k.	83.—	85.—
z wpłata 60 zł, (30%)	—.—	—.—
Kol. Bern. Ross. po 200 zł.	—.—	—.—
dtto. z pierwszeństwem po 200 zł. m. k.	—.—	200.—
Kol. Grac.-Köfl. i Tow. górn. po 200 zł. w. a.	114.—	116.—
Austr. towarz. żegl. par. po 500 zł. m. k.	420.—	422.—
Lloyda w Tryeście po 500 zł. m. k.	175.—	185.—
Mostu łańc. w Peszcie po 500 zł. m. k.	370.—	375.—
Tow. młyna par. w Wied. po 500 zł. m. k.	335.—	340.—
Powsz. austr. Tow. gaz. po 250 zł. m. k.	—.—	—.—

4. Listy zastawne.

	pien.	towar.
Banku narodowego w mon. Kon. 6let. po 5%	101.50	102 —
10 „ 5%	97.—	97 50
przeznacz. do los. po 5%	91 25	91.75
Banku narodowego w wal. austr. na 12 m. 5% za 100 zł.	100.—	—.—
przez. do los. po 5%	87 25	87 75
Gal. Tow. kred. po 4%	83.50	84.50

5. Obligacye z prawem pierwszeństwa.

	pien.	towar.
Kolej Elżbiety po 5% za 100 zł. m. k.	94.25	94.75
Tow. austr. kol. państwa po 500 fr.	133.—	135.50
Kol. półn. po 100 zł. m. k.	94.—	94.50
Kol. Lomb. wen. po 500 fr.	129.50	130.—
Kol. Gloggn. za 100 zł.	—.—	84.—
Tow. żeg. par. na Dun. za 100 zł. m. k.	—.—	93.—
Lloyda za 100 zł.	85.—	86.—

6. Losy.

	pien.	towar.
Inst. kred. dla handlu po 100 zł. w. a.	108.—	108 25
Tow. żeg. par. na Dun. po 100 zł. m. k.	98 —	99.—
Pożycz. Trye. po 100 zł. w. a.	115.—	116.—
Pożycz. miasta Budy po 40 zł. w. a.	37.50	38.—
Esterhazego po 40 zł. m. k.	81.50	82.—
Salma „ 40 „ „	37.75	38.25
Palfiego „ 40 „ „	39.—	39.50
Clarego „ 40 „ „	26.50	37.—
St. Genois „ 40 „ „	36.75	37.25
Windischgrätza 20 zł. „	24.—	24.50
Waldsteina 20 „ „	26.—	26 50
Keglevicha 10 „ „	14.25	14 75

Weksle.

(Na 3 miesiące.)

	pien.	towar.
Amsterdam za 100 zł. hol.	110 25	110.25
Augsburg za 100 zł. w. p.-n.	110.25	110.50
Berlin za 100 tal.	—.—	—.—
Wrocław za 100 tal.	—.—	—.—
Frankfurt za 100 zł. w. p.-n	110.50	110.75
Genua za 100 lir. piem.	—.—	—.—
Hamburg za 100 M. B.	97.—	97.25
Lipsk za 100 tal.	—.—	—.—
Liwurna za 100 lir. tosk.	—.—	—.—
Londyn za 10 ft. szt	128.75	128.85
Lugdun za 100 fr.	—.—	—.—
Medyolan za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Marsylia za 100 fr.	—.—	—.—
Paryż za 100 fr.	—.—	51.40
Praga za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Tryest za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
Wenecya za 100 zł. w. a.	—.—	—.—
(31 dni po ukazaniu.)		
Bukareszt za 100 piastr. woł.	19.—	—.—
Konstantynopol za 100 piast. tur.		—.—
Dyskonto weks. Bank. nar.		5%
Procenta za zaliczki Bank. nar. na pap. publ.		5%

Kurs złota.

w przecięciu w w. a.

	zł.	c.
Dukaty ces. men.	6 zł.	16 c.
dtto. pełnej wagi	6 „	14 „
Korona	17 „	70 „
Półkorona	— „	— „
Napoleondor	— „	— „
Rosyjski impery.	— „	— „
Kurs korony w c. k. kasach	13 zł.	50 c.

KRONIKA.

(Przestępstwo targowe.) Urząd targowy naszego miasta ukarał w pierwszej połowie bieżącego miesiąca częścią pieniądzmi a częścią aresztem i konfiskatą podejrzanych artykułów: 1) dwanaście partyi za przekupstwo; 2) sześć za niedozwolony handel; 3) jedną za zakłócenie spokojności; 4) cztery za oszukiwanie publiczności; 5) jedną za nieprzyzwoite zachowanie się na targowicy; 6) dwie za sprzedaż podczas nabożeństwa, a 7 partyi za sprzedawanie niedojrzałych owoców.

(Pożar.) W Badenie, jak donoszą, wybuchł gwałtowny pożar 12go b. m. po południu i obrócił w perzynę kilka budynków gospodarczych należących do dworu barona Doblhoff i znaczny skład drzewa znajdujący się w pobliżu. Około 5tej godziny po południu prawie równocześnie dwa pożary, jeden na folwarku, drugi na tak zwanym arsenale. Spłonęły folwark, znaczne zapasy siana i słomy, jako też zwieziony już tegoroczny plon żniwa. Młyn i obora zostały uratowane, ale starą wspaniałą lipę w pobliżu pałacu osmolił pożar.

(Zmiana w wydawaniu augsb. gazety powszechnej.) Utworzenie kolei żelaznej mnichowsko-wiedeńskiej, jako też już zaprowadzone, lub też wkrótce nastąpić mające przyspieszenie niektórych innych pociągów, spowodowały redakcyę dziennika Allgemeine Zeitung wychodzącego w Augsburgu, wydawać od 14go b. m. gazetę rano a dodatek w południe, co dotychczas działo się przeciwnie. Tym sposobem otrzymywać będą czytelnicy gazety augsburskiej prędzej najświeższe wiadomości. Poczta wiedeńska odbywa teraz podróż do Augsburga w 15 godzinach; również i poczta francuska przyspieszy się o kilka godzin, gdy ukończony zostanie most pod Kehl, co jednak potrwa jeszcze do września.

(Statystyka śmiertelności w Anglii.) Jeden z współpracowników dziennika Quarterly Review pisze: „Zapisywaliśmy z całą uwagą w 2880 wypadkach śmierci godzinę, kiedy chory umierał, i dosyć ciekawych doszliśmy rzeczy: ale to dodać musimy, że ludność, z której zbieraliśmy te postrzeżenia, była mieszaną, i że notowane tu wypadki śmierci szły od lat kilku. Gdyby te 2880 wypadków śmierci rozłożyć na każdą z 24 godzin dziennych, przypadłoby na każdą godzinę po 120 wypadków, ale tego nie było. Dwie godzin mianowicie znacznie niższą zawierały liczbę, w których zdarzało się najmniej wypadków śmierci, to jest od godziny 12. — 1. w nocy, gdzie o 83% mniej było zgonów aniżeli z obliczenia wypadało, i w południe o godzinie 12. — 1., gdzie mniej było o 20¾%. O godzinie 3. — 6. rano wzrastała liczba umierających stopniowo o 23½% nad przeciętną, od 3. — 7. po południu o 5½%. Najwięcej wypadków przypadło na godzinę 5. — 6. rano, tak, że w tym czasie umarło o 40% więcej, niż wypadalo z obliczenia; po tej następuje godzina przed północą, gdzie umarło 25% więcej; a trzecia z kolei złowroga godzina była od 9. do 10. rano, w której okazało się o 17½% więcej zgonów. Od godziny 10tej przed południem do 3ciej po południu zmarło tak mało z owych 2880 osób, że o 16½% mniej było, niż wykazywała przeciętna. Nie dobra była także godzina 11. — 12. przed południem. Od godziny 3. — 7. po południu umarło o 5½% nad przeciętną, a następnie od godziny 9tej wieczorem wypadki śmierci tak się zmniejszały, że wypadło mniej o 6½%. Tenże sam stosunek okazał się także o godzinie 9. — 11. w nocy. Można więc przyjąć za zasadę, że w godzinach południowych, t. j. od godziny 10. przed południem do 3. po południu było najmniej, zaś w godzinach rannych od 3. — 6. najwięcej wypadków śmierci.

Główny Redaktor *M. Szrzeniawa Sartyni.*

Z c. k. galic. drukarni rządowej.